

L'APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número. 5 céntims. || Un any de subscripció. . . 2'50 pessetas.
 Deu números.. . . . 30 » || Deu subscripcions anyals. 13 »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
 Y EN CASA D. EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

Examen de consciencia del Catalanisme

Gracies á Deu, el periodo electoral ja ha passat i tant de bo volgués Deu que no 'n tornés cap d'altre fins d'aquí deu anys. Gracies á Deu.

Gracies á Deu s'han sospés les garanties i no 's permet fer *meetings*, ni àpats polítics, ni discursos candents, ni articles enverinats, en una paraula, gastar saliva. Gracies á Deu.

Gracies a Deu no hi ha mal que per be no vinga, gracies á Deu la Providencia encarrila les orientacions del catalanisme, adhuc valent-se de les equivocacions dels homes. Gracies á Deu.

Gracies á Deu el triomf del catalanisme es possible porque s'han fet impossibles els camins de la saragata i de la revolució. Gracies á Deu.

I ara preguntém:

Amem com cal nostra llengua? Hi ha encara un catalá que tinga un duro sobrer i no s'hagi fet congressista del Congrés de la Llengua Catalana que serà pel Abril?

¿I á quantes estém en la resurrecció de nostra filosofia? ¿Ya procurém que les doctrines de nostre gran doctor Torres i Bages i 'ls esforços titànics de sos deixebles, Mossen Bo i

i altres no sian sembradura en el desert?

¿I nostra particular manera de ser, fa ja revifalla?

¿Nostres societats i nostres periodics i nostre gent son serios, practics, aficionats al treball, poc xerraires i enemics de la saragata, enemics del luxu, aficionats á les parles sencilles i clares i als procediments nets i transparents? ¿Son clars i catalans?

¿Com sentim l'amor al terror? ¿Hi ha encara catalans que perden els diners i 'l cervell pel extranger i busquen les disbauxes de les ciutats i encara no coneixen els pobles i viles del lloc de sa naixensa? ¿Qué us agrada més; europeizarnos ó catalanizarnos?

Treballadors i amos, pobres i rics, pagesos i industrials; ja 'ns enteném tots?

¿Creix com ha de creixer nostre afany de progrés? Hi ha encara en los centres catalans, catalanistes, autonomistes ó com se diguin, hi ha encara sales de ball i ridicols teatrets, tot i faltanhi escoles de noys, escoles de nit i bon material d'ensenyansa?

¿Tornen ja nostres tradicions religioses? Ja no 's renega? Ja sab nostre poble la doctrina cristiana? Nostres

rectors i nostres sacerdots troben en el poble ajuda pera exercir son dificultós ministeri?

Quina tasca se 'ns obra! De tot aixó se fa una mica, mes lo que queda per fer... no 'n queden poques de coses per fer!

Gracies á Deu ara tindrem temps pera fer totes aquestes coses. Car aquestes coses se fan millor i més ben fetes en temps de calma política. Gracies á Deu.

J.

Tradicció popular mallorquina

SA POR DES *Putget* (*)

Es *Putget* es una possessió entre Banyalbufar y Estellenchs.

L'any tirurany, l'amo de *Putget* feu donació á n-es de So'n Ronqueto, de Valldemossa, perque 'l manteguessen.

Es de So'n Ronqueto se mudaren de cap á n-es *Putget*, y bona vida que se donaven, tant com porien.

Es *putjeter*, es de sa donació, la primera s'omplia sa panxa axí metex, pero aviat ja no 'l volgueren á sa taula, y acabaren per no dexarli testar s' aguiat d'ets altres: n'eren estugosos qu'ell e-hugues de tocar. Li entregaren un'olla, una escudella y una cuyera, y ell tot sol s'havia d'arreglar amb sa mica de porquim y de llegum que li dexaven cada diumenge á vespre

Y ¿sabeu que feya es malanat, si sa sustància li primetjava pe's s'olla?

Idó, hi refegia aygo, y ¡fet si 't vols fer!

Arriba á un punt que no pogué pus, y se lloga á Planici pe's pa, y dins poch temps fé's bategot y l'enterraren d'almoyna.

Mentres tant ets amos nous des *Putget* seguien donantse bona vida ferm; pero, com es *putjeter* va esser mort, comensa

(*) M'ho contaren un parell d' esporlarins y banyabufarins. Es molt popular á Esporles, Banyabufar Estellenchs. Ja 's sap que á Banyabufar fan *g* la *x* medial darrera *t*, y per axó no diuen es *Putget* sino es *Putget*.

á sortirhi por, y qualque vespre hi havia ventim per tothom.

Apurats de tot, feren una provatura per veure si hi posarien remey.

E hi havia un atlotó á la casa, y el vestiren d'imatges de sants y d'escapolaris, y el me dexen dins sa sala aont sa por sortia mes sovint.

—Mira, li digueren, no t'has de retgirar ni moure, per coses que sentes ó que veges, sino qu'has de dir en sentir gens de renou: *¿Qué voleu de part de Deu?* Y escolta bé alió que te dirán y ja mos ho dirás.

E hu feren axí, y al punt s'atlotó sent qu'esclata allá dins un tro d'aquells mes esquerdats, y tot d'una diu ell:

—¿Qué voleu de part de Deu?

—Que torneu es *Putget*, que no 'l teniu de bon just. Si no 'l tornau, tot quant teniu farà uy.

S'atlotó va dir á son pare y á sa mare lo que sa veu li havia dit, pero ells digueren:

—Axó es que sa por li ha fetes sentir coses que no son.

S'en gordaren com de caure de tornar es *Putget*, pero dins poch anys el varen haver perdut y fus tot quant tenien amb deutes que feren y plets que 'ls-e varen moure.

¡Anauhi voltros á tenir coses de mal just si estau cansats de conservar lo que es vostro!

Antoni M.ª Alcover

(De *Bona Causa*.)

ECCIÓ LITERARIA

AMOR DE MARE

El dolent fill á la dolenta filla
digué un malí:

—Tu ets del meu cel l'estrella que mes
qué vols de mí? [brilla:

Te portaré de casa del meu pare
tot un tresor;
te portaré les joies de la mare.

—Porta-m son cor.—

El dolent fill la troba que dormía
tot somniant:

el somni dolç que dia i nit somnia
n' es son infant.

Obre son pit i amb un coltell arranca
son pobre cor,
son cor, que viu, com colometa blanca,
del seu amor.

Com llantia d' or portant lo en sa mà
batre lo sent. [dreta,
—Oh! Qui 't sentís, oh cor de ma mareta,
d' amor batent!—

Tot caminant, de sa estimada queia
prop del portal,
i am dolça ve: el cor hermós li deia:
—¿Fill: t' has fet mal?—

Jacinto Verdaguer

SOL, SOLET...

La jove y l' hereu, á pes de braços,
l' avi, el bon avi, treuhen al sol,
cantant-li al hora, perque s' animi,
la cançó vella dels infants:

«Sol, solet,
vinam á veure
vinam á veure;
sol, solet,
vinam á veure,
que tinch fret »

L' avi somriu y s' espanteja
per caminar sense costats;
l' avi souriu, mirant enlayre,
de cara al sol, enlluhernat.
Ab gran amor sos fills l' asseuhen
en el pedris, vora 'l portal.
No podent ells ter ir lo compte
criden als nêts que al seu voltant

juguen, cantant,
com els moixons,
la cançó vella dels infants:

«Sol, solet,
vinam á veure,
vinam á veure;
sol, solet,
vinam á veure,
que tinch fret.»

Ignasi Iglesias

SETMANALS

A Madrid hi ha dos vellets que 's diuhen Montero Rios i Vega de Armijo que han anat plegats mitja centuria i ara han renyit perque tots dos volian fer un arcalde. S' han enviat padrins i se suposa que entre tots han fet desafiar al fill del primer ab un amich del segon.

Per una part fa llástima. Que dos pobres vellets que la terra ja 'ls trontolla sota 'ls peus i que senten la mort que 'ls diu *ja soch á la primera escala*, que no haurian de volguer altra feyna que purgar sos pecats i purgar les desgracies que 'ns han portat, encara fassin jocs de criatures. Que Deu los perdó!

Per altra part fa riure. Pensar que la culatada del revolver podia haverlos tirat tots dos de *dallonsas* per terra, entre les rialles dels padrins i expectadors. Que Deu los fassa bons!

Per altra part fa angoixa. Pensar que Espanya está en mans de gent pels qui l' honor no es patrimoni del ánima, sino de qui millor encari una pistola ó manegi una burxa. Valgam Deu! que ell hi fassi més que nosaltres.

Havem rebut un prospecte del periódic *A B C*, de Madrid. Com no creyém que pera nosaltres hagin imprés un paper, tenim dret á creure que molta altra gent l' haurán també rebut. El prospecte 'ns anava dirigit á Madrid, de manera que li corresponia un sello de cinc céntims. En lloc del sello portava la franquicia del Congrés de diputats. Suposant que n' hagin enviat deu mil han defraudat al Estat cinc-centes pessetes. N' hi ha que per menos se pudreixen á la presó. Ens consta que es reincident.

Se ha publicat la convocatoria del Congrés Internacional de la Llengua Catalana pera tractar les qüestions filològiques, històriques i literaries ab dita llengua relacionades. Va firmada per Mossen Alcover i senyors Rubió i Lluc,

Massó i Torrents, Pijoan i Cases-Carbó.

Lo Congrès que se posa sots la protecció del Ajuntament i Diputació de Barcelona, tindrà lloc á últims d'Abril.

El títol de congressista costa 5 pesetas i el dels honoraris 50. Tots ells podran assistir á tots els actes i aprofitar-se de les rebaixes de trens.

Als congressistas estrangers se'ls obsequiará ab excursions á Poblet, Ripoll i Mallorca. Han promés venir los professors Schädel, de Halle; Couson, de Bèlgica; Sarohayndi, Cuervo i Foulché-Delbosc, de París; Beer, de Viena; Fariuelli, de Insbruck, i Parodi, de Florencia.

Ab motiu del Congrès se farà á Barcelona una exposició de manuscrits antics catalans.

Les comunicacions han de dirigir-se al iniciador del Congrès, mossen Antoni Alcover, vicari general del Bisbat de Mallorca. Els títols de congressista se han de sollicitar abans del primer de Abril á D. Jaume Algarra, Junqueras, 16. Barcelona,

Se ha publicat també la convocatoria pera 'ls Jocs Florals de 1906, dirigida als poetes i prosadors de Catalunya i de tots els territoris ahont la nostra llengua es parlada ó coneguda.

Nostre cambi s'es augmentat ab el dels següents periódics: *Germanor*, mensual de Sant Andreu de Palomar; *Revista olotina*, semanari d'Olot; *La Veu de Capellades*, quizenari, i *Sembra*, setmanari del Vendrell.

Llegim en un periódic que cap publicació de Madrid ha enterat als seus subscriptors de les protestes antiseparatistes de *La Veu de Catalunya*, de 'n Rusiñol i de 'n Puig i Cadafalch, i Ventosa i Calvell (publicades aqueixes en el *Figaro*, de París). Encara que no 'ns consta la veritat d'aquesta inculpació podem dir com aquell apotecari d'aquelles terres: *como si lo viera*.

Segons notícies de Madrid no 's veu

solució per la qüestió militar, que sia compatible ab lo que pensen i ab lo que han dit la majoria dels ministres. Ab aquest motiu se profetisa una crisi que serà llarga ó curta, aixó ó alló, de la qual ne surtirá un ministre ó bé quatre ministres ó bé tots els ministres. Comensém á pensar que no passarà res més que un regateix i encare de boquilla. Estém acostumats á veure que la gent que volen fer alguna cosa de las que fan cop, s'ho porten amagat, no parlan tant i la fan quan ningú se la pensa.

Se cumplirà aquell ditxo de que 'l riu sona perque porta aygua ó aquell altre de *molt soroll i poques nous?*

Un dia d'aquests se casa l'infanta Maria Teresa ab son cosí el príncep de Baviera, qual nom no'm ve á la ploma. Deu los fassi ben casats.

El dia 19 d'aquest mes se verificará á Versalles la elecció de nou president. Son molts els candidats. Entre tots sonen més fort que 'ls altres els noms dels presidents del Congrès i del Senat, Mr. Doumer i Mr. Fallieres; aquest darrer apoyat per Mr. Combes i sos sectaris amics.

L.

NOTICIAS LOCALS

—Després de llargues peripecies y de haver acudit á la sort més d'una vegada, dijous últim quedá constituit lo Magnífic Ajuntament de nostra vila ab la següent distribució de càrrechs: En Pere Poch, Alcalde; En Jaume Llopart, primer Tinent; En Antón Manobens, Tinent segón y En Francisco Romeu, Sindic.

—Els grandiosos patis de les noves Escoles públiques quedarán molt en breu amurallats per una reforsada paret de tanca quin sócol está casi mitj enllestit.

El Centre Catalá ha renovat la Junta pera l'actual any ab els Srs.: R. Fontanals, President; J. Cuscó, Vis-president; Anfós Solá, Tresorer, y Jaume Ventura y Joan Freixa, Vocals.

IMP. RAMON GERMANS Y NEBOT.—VENDRELL